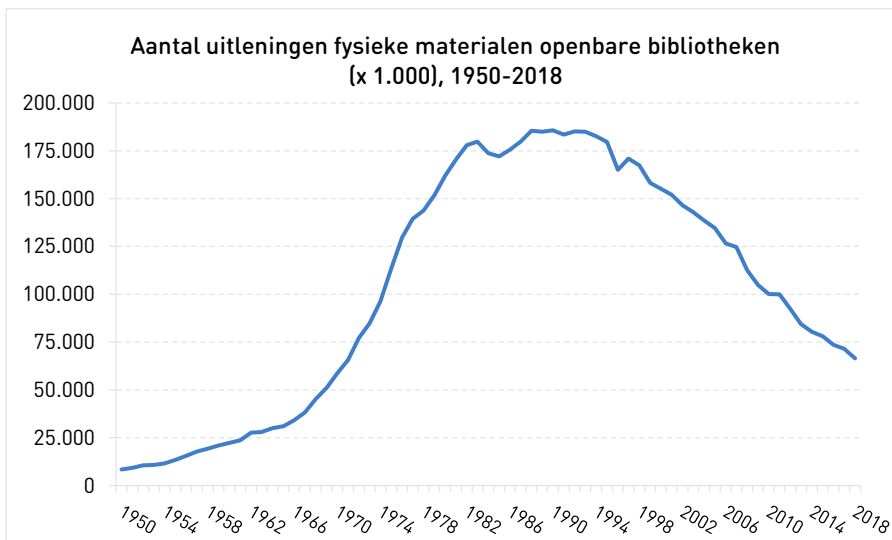

Uitleningen van de openbare bibliotheek

Het aantal uitleningen van fysieke boeken loopt sinds 1999 vrij constant terug. Ook het aantal uitleningen per lid en per materiaal daalt licht. Daarentegen is juist een stijging in de hoeveelheid digitale uitleningen te zien. Het fysieke fictieboek voert de boventoon.

Daling aantal uitleningen

Het aantal uitleningen van fysieke materialen loopt sinds 1999 vrij constant terug; dat geldt voor zowel boeken als voor audiovisuele materialen, voor boeken voor volwassenen als boeken voor jeugd en zowel voor fictie als voor non-fictie boeken. In 2018 werden 66,5 miljoen materialen uitgeleend, waarvan 63,2 miljoen fysieke boeken; circa 6% minder dan in het jaar daarvoor (Van de Burgt & Van de Hoek, 2019; CBS, 2019a). Tegenover deze daling van de fysieke uitleningen staat een stijging van het aantal uitleningen van e-books: van 1,6 miljoen uitleningen in 2015 naar 3,5 miljoen eind 2018 (Van de Burgt & Van de Hoek, 2019; CBS, 2019b).

Bron: Van de Burgt & Van de Hoek, 2019.

Uitleningen van openbare bibliotheken op de BES-eilanden

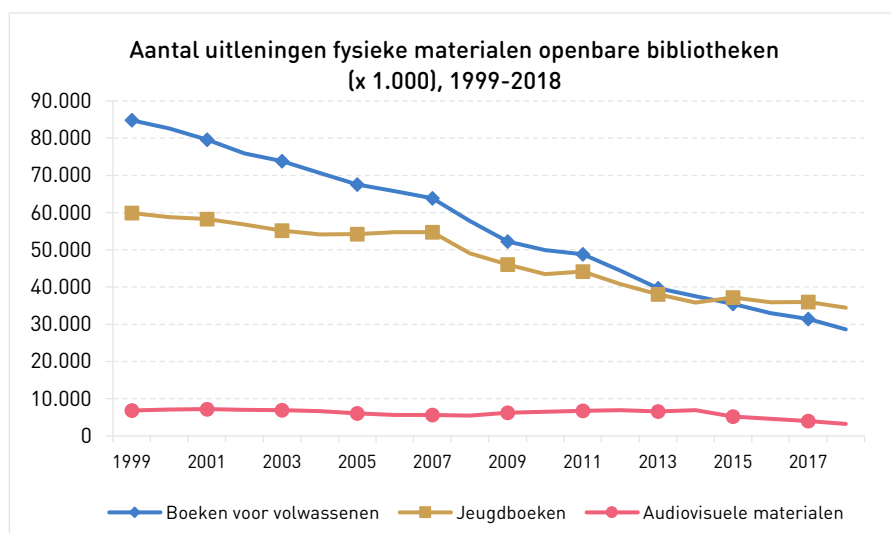
Vanuit de Nederlandse wetgeving is de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) ook op de BES-eilanden – Bonaire, Sint Eustatius en Saba – van toepassing. In 2018 vroeg de KB als onderdeel van de jaarlijkse Gegevenslevering Wsob voor het eerst ook de bibliotheken op de BES-eilanden om gegevens over het kalenderjaar 2017. De resultaten voor de BES-eilanden zijn echter beperkter en niet direct met de resultaten voor Europees Nederland te vergelijken. Daarom is het aantal uitleningen van de bibliotheken op de BES-eilanden niet in dit artikel verwerkt, maar zijn alle resultaten rondom deze bibliotheken gebundeld in een artikel over openbare bibliotheken op de BES-eilanden.

Uitleningen van de digitale bibliotheek

Sinds de start van het e-bookplatform in 2014 laat het aantal uitleningen via de online bibliotheek een stijgende lijn zien, met groeipercentages van 99% (2015) en 74% (2016). Daarna vlakke de groei relatief gezien af, maar bleef het aantal uitleningen stijgen. In 2016 werden 2,8 miljoen e-books uitgeleend door de online bibliotheek; in 2018 steeg dat aantal tot 3,5 miljoen uitleningen (Van de Burgt & Van de Hoek, 2019a; CBS, 2019b).

Meer fictie dan non-fictie

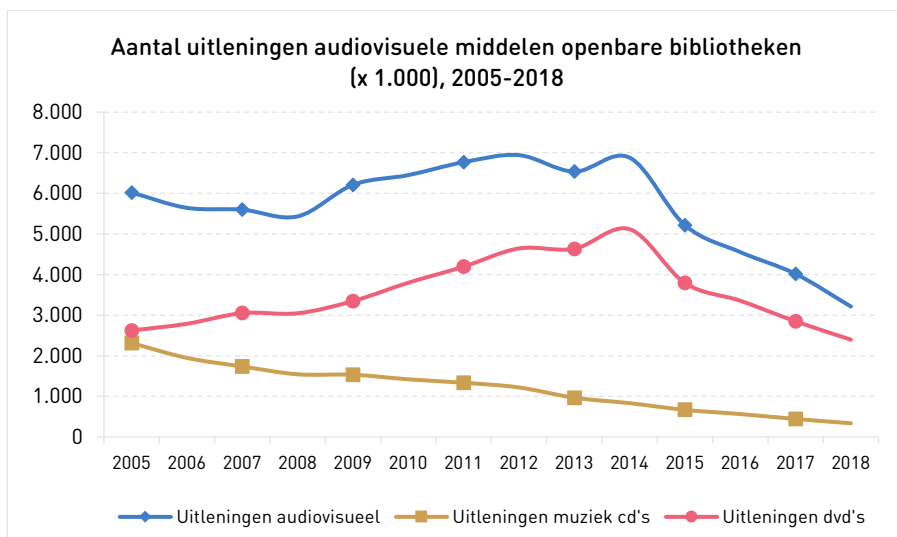
Het aantal uitleningen van jeugdboeken daalde in 2018 met 4% tot circa 34,5 miljoen uitleningen. Het aantal uitgeleende boeken voor volwassenen nam met 8% af tot 28,8 miljoen. In 2015 werden voor het eerst meer jeugdboeken dan boeken voor volwassenen uitgeleend; deze ontwikkeling zette in 2018 verder door. Verhoudingsgewijs lenen kinderen en volwassenen steeds meer fictie en minder non-fictie: in 2018 was fictie opnieuw goed voor 82% van alle uitleningen van papieren boeken (Van de Burgt & Van de Hoek, 2019).

Bron: Van de Burgt & Van de Hoek, 2019.

Audiovisuele middelen steeds minder populair

In 2018 leenden openbare bibliotheken 3,2 miljoen audiovisuele materialen uit, zoals cd's en dvd's. Dat was 20% minder dan het jaar daarvoor. De daling van het aantal uitleningen van cd's werd al vóór 2005 ingezet; voor dvd's geldt dat pas sinds 2014 (Van de Burgt & Van de Hoek, 2019). Zeer waarschijnlijk hangt de afname van dvd-uitleningen samen met de opkomst van *video on demand*-diensten van tv- en internetproviders en bedrijven als Netflix, HBO, Amazon en Videoland.

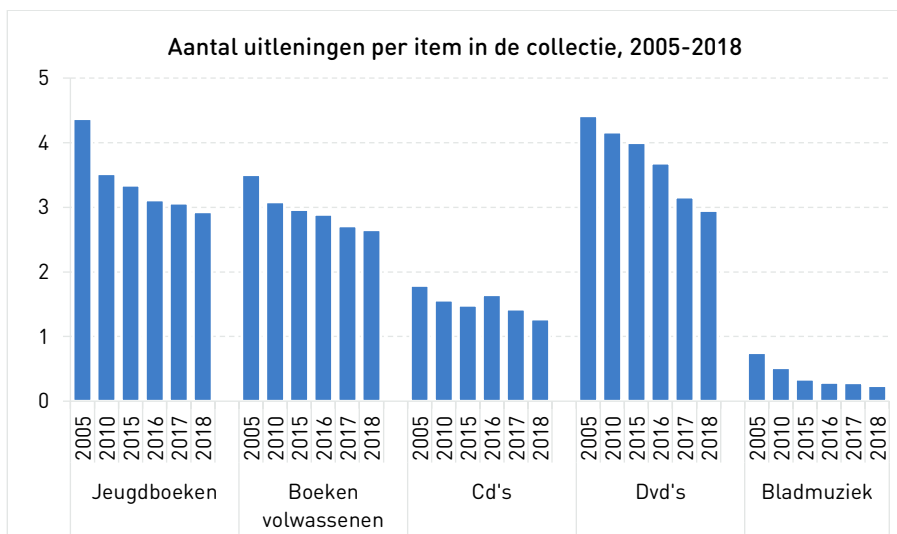
Bron: Van de Burgt & Van de Hoek, 2019.

Minder uitleningen per lid

Het ligt voor de hand te denken dat de veranderingen in het aantal uitleningen gerelateerd zijn aan veranderingen in het aantal leden. Alleen leden kunnen tenslotte boeken lenen. Het aantal uitleningen blijkt echter níet rechtstreeks gelieerd te zijn aan het aantal leden. De relatieve daling in het aantal uitleningen vanaf medio jaren negentig is groter dan die in het aantal leden. Sinds de jaren negentig neemt elk lid gemiddeld dus minder materialen mee naar huis (Van de Burgt & Van de Hoek, 2019).

Aantal uitleningen per item licht gedaald

Een exemplaar van een willekeurig jeugdboek werd in 2018 gemiddeld bijna 3 keer uitgeleend. Dat is minder vaak dan in 2005, toen dat nog 4,4 keer per jaar was, en iets minder vaak dan in 2017, toen de teller op 3,1 keer stond. De boeken voor volwassenen werden in 2018 gemiddeld even vaak uitgeleend als in 2017: 2,7 keer. Voor dvd's en jeugdboeken ligt het gemiddelde aantal uitleningen per item het hoogst (beide 2,9 keer) (Van de Burgt & Van de Hoek, 2019).

Bron: Van de Burgt & Van de Hoek, 2019.

Fysieke boeken vaakst uitgeleend

Per lid leenden bibliotheken in 2018 gemiddeld circa 18,3 items uit de collectie. Boeken vormen het grootste aandeel van deze uitleningen; deze worden gemiddeld 17,4 keer per bibliotheeklid uitgeleend. Hoe kleiner het werkgebied van de bibliotheken, uitgedrukt in aantal inwoners, des te hoger ligt het aantal uitleningen per bibliotheeklid (Van de Burgt & Van de Hoek, 2019). De meest uitgeleende titel voor volwassenen was *De doorbraak* van Simone van der Vlugt; onder de jeugd gooide *Het Leven van een Loser: FF Offline* van Jeff Kinney de hoogste ogen.

Top 10 meest uitgeleende fysieke boeken in 2018

	Volwassenen		Jeugd	
	Titel	Auteur	Titel	Auteur
1	De doorbraak	Simone van der Vlugt	Het Leven van een Loser: FF Offline	Jeff Kinney
2	Oorsprong	Dan Brown	Het Leven van een Loser: Flutvakantie	Jeff Kinney
3	Winternacht	Suzanne Vermeer	Het Leven van een Loser: Gedumt	Jeff Kinney
4	Winterwereld	Linda van Rijn	De waanzinnige boomhut van 78 verdiepingen	Andy Griffiths
5	Nazomer	Esther Verhoef	Het Leven van een Loser: Drie keer niks	Jeff Kinney
6	Nachthandel	Lee Child	De waanzinnige boomhut van 65 verdiepingen	Andy Griffiths
7	De heilige Rita	Tommy Wieringa	De waanzinnige boomhut van 52 verdiepingen	Andy Griffiths
8	De acht bergen	Paolo Cognetti	De waanzinnige boomhut van 39 verdiepingen	Andy Griffiths
9	Eindspel	David Baldacci	De waanzinnige boomhut van 26 verdiepingen	Andy Griffiths
10	Onderuitgehaald	Loes den Hollander	Dagboek van een muts: BFF's voor even	Rachel Renée Russell

Bronnen

- > Burgt, A. van de & Hoek, S. van de (2019). [Bibliotheekstatistiek 2018](#). Den Haag: KB.
- > Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), StatLine (2019a). [Openbare bibliotheken; leden, collectie, uitleningen vanaf 1900](#).
- > Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), StatLine (2019b). [Landelijke digitale openbare bibliotheek; gebruik, accounts en licenties](#).